

Nieuwsbrief Deel 2

- Brief Provinsje Fryslân, onderwerp: 'herplant'
- Schade melden
- Eikvaren
- Excursie
- Gast verstoort wespennest
- Een andere gast
- Bestrijding vogelkers

Brief Provinsje Fryslân, onderwerp: 'herplant'

Aan het begin van ieder uitvoeringsseizoen wordt er voor de landschapselementen waaraan groot onderhoud gepleegd wordt (eindkap) namens de betreffende contractanten door SLOK een kapmelding gedaan bij de Provinsje Fryslân.

In het najaar 2022 heeft een aantal SLOK-contractanten een brief 'Herinnering herplant gekapte houtopstand' gekregen van de Provinsje Fryslân, naar aanleiding van de kapmeldingen die enkele jaren geleden vanuit SLOK zijn gedaan.

Overigens worden deze brieven provinciebreed gestuurd naar degenen die in het verleden een kapmelding hebben gedaan.

Eindkap is een gebruikelijke maatregel in het landschapsonderhoud. Het doel ervan is dat de achterblijvende stobben opnieuw uitlopen om zo na een aantal jaar weer een gesloten beplanting te vormen.

Met de brief vraagt de Provinsje om inzicht te geven in hoeverre de 'herplant' geslaagd is. In onze gevallen gaat het overigens meestal niet om nieuwe aanplant, maar om hergroei op de achtergebleven stobben. Middels een QR-code komt men op een webpagina waar enkele gegevens ingevuld dienen te worden. Daarnaast wordt er gevraagd om een aantal foto's aan te leveren (via de webpagina) om zo inzicht te bieden in de hergroei danwel herplant. Op basis van de ingevulde gegevens en foto's kan de Provinsje besluiten om al dan niet een veldcontrole uit te voeren.

Omdat de kapmeldingen door SLOK worden verzorgd, willen we ook de behandeling van de brieven op ons nemen, zodat de contractant dat niet zelf hoeft te doen. Indien in u als contractant (in de toekomst) een dergelijke brief van de Provinsje Fryslân ontvangt, kunt u deze dus doorsturen naar de gebiedsmakelaar Gerrit Tuinstra.

(g.tuinstra@landschapsbeheerfriesland.nl) of, 0512-383800 of 06-13684171).

Opname van wildcamera. Aanplant krijgt niet veel kans

Meld schade en aanrijdingen door damhert

De provincie Fryslân heeft als verantwoordelijke instantie maatregelen genomen langs de Schoterlandseweg én doet onderzoek naar oplossingen voor de problematiek. Daarvoor is het belangrijk om nog beter in beeld te krijgen wat het probleem is. We vragen u daarom om (bijna) aanrijdingen, dode dieren en schade aan eigendommen altijd te melden.

Waar kunt u schade door damherten melden?

Schade door damherten, zoals vraatschade, vertrapping in tuinen of nieuwe aanplant van bos, bomen of houtsingels kunt u melden bij de provincie. Uw melding wordt geregistreerd en door de provincie verzameld.

- **telefonisch (058) 29 25 925** (KCC provincie Fryslân) of **e-mail: provincie@fryslan.frl**

Eikvaren

In landschapselementen zoals hakhoutbosjes, houtwallen en singels kunnen onder de bomen en struiken allerlei planten groeien, waaronder diverse soorten varens. Bij deze laatste groep gaat het dikwijls om grotere soorten zoals adelaarsvaren, brede stekelvaren, mannetjesvaren of de bijzondere koningsvaren. Minder algemeen zijn de kleinere en daardoor veel minder opvallende soorten dubbelloof en eikvaren. Beide soorten hebben vaak een opvallende en kenmerkende standplaats. Zo groeit dubbelloof vaak onderin het talud van een sloot of wallichaam van een houtwal en dan ook nog eens aan de schaduwzijde. De naam dubbelloof komt van de twee soorten/vormen blad die de plant heeft en daaraan vaak ook gemakkelijk te herkennen is.

Een andere varensort die juist ook vaak in houtwallen aangetroffen wordt is eikvaren. Het blad van deze varen lijkt wel wat op dat van dubbelloof en daardoor misschien te verwarren, maar de standplaats is heel anders. Eikvaren wordt juist bovenop de wallichamen van houtwallen aangetroffen en heeft daarmee een wat drogere en voedselarmere groeiplaats. Deze vrij kleine varensort kan de bodem over een flinke oppervlakte geheel bedekken, in tegenstelling tot het veel meer solitair groeiende dubbelloof. Ook in de ondergroei van bossen en in bosranden kan de eikvaren prima groeien.

Excursie

De al langer geplande excursie in de Noordelijke Friese Wouden vond eindelijk plaats, op 10 juni 2022, met mooi weer, in Twijzelerheide achter de boerderij van Henk van der Boon. De bodem bestaat er uit lemig fijn zand waarin een cultuurdek is opgebouwd. Een verder kenmerk van het gebied is het groot aantal pingoruïnes. Er waren in totaal 10 deelnemers, waaronder jammer genoeg slechts twee contractanten. De wallen en singels zagen er prachtig uit, deels een gevolg van de vrij natte zomer, maar denkkelijk ook door een bodem met meer vochthoudend vermogen dan bij ons. De singels daar hebben een iets rijkere vegetatie dan in het gebied van SLOK. De excursie werd afgesloten 'mei in brochje ieten' met opvallend dikke gehaktballen

Gerrit Tuinstra geeft toelichting bij een mooie dichte singel met o.a. eik, ratelpopulier, wilg, braam, boterbloem, kale jonker en witbol. De perceelsranden zijn minder bemest. Twijzelerheide, recent afgezette wal met overstaanders, 2022

Gast verstoort wespennest

Vorige zomer vond ik een wespennest, een klein gaatje in de grond, in een houtwal. Het leek een holletje van een muis, iets groter, maar er waren wespen; ze vlogen in en uit. Als je het weet, niets aan de hand. Daar je voeten niet neer zetten of gaan zitten. Een plasje doe je liever ergens anders. Een paar dagen later was er op die plek een gat, wel dertig centimeter breed met op de bodem een rest van het wespennest, een wand van papier maché met veel dode en levende wespen. Het nest was verder leeg. Ik vroeg me af wie dit gedaan kon hebben. Dassen kunnen zoiets doen, ze houden van honing en van wespennarven en vreten daarbij ook wel het meeste van het nest mee op. En er zijn verschillende burchten in de buurt. Deze keer had de dader (of één van de daders?) een paar veertjes achtergelaten. Het moet een wespendif zijn geweest, een roofvogel die wel op een buizerd lijkt. Een kilometer verderop, in de bossen van Oranjewoud, moest een paartje wespendif een stel jongen voeden.

Restant van wespennest met dode en levende wespen (foto W. Nijlunsing)

De wespendif is een bijzondere roofvogel door zijn sterke voedselvoorkeur: larven, poppen, volwassen wespen en honing. Hij eet natuurlijk ook verschillende andere dieren, insecten, kleine zoogdieren en kikkers, want wespennesten zijn er niet het hele jaar.

Wespendieven komen in Friesland vooral voor als trekvogel, maar dus bij ons, in het zuidoosten, ook als broedvogel. In heel Nederland worden zo'n drie honderd tot vier honderd broedgevallen geteld. Voor meer informatie:

<https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/wespendief>

Achtergelaten veertjes wespendif (foto W. Nijlunsing)

Wespendief (foto Jelle de Jong/Vogelbescherming NL)

Een andere gast

De houtsnip komt in ons gebied niet veel voor. Hij is eigenlijk alleen gekend in het winterhalfjaar. Het zijn dan vogels die uit het noordoosten komen. Toch broedt hij hier en daar ook in Nederland. Het is een schuwe vogel die vooral 's nachts actief is. Misschien dat hij daarom niet zo heel veel wordt gezien.

Onopvallende houtsnip (foto Vogelbescherming).

Zo mooi als op de foto zie je ze eigenlijk nooit. Je ziet ze pas als ze je laten schrikken door vlak voor je voeten op te vliegen, met veel lawaai; en snel uit het zicht. Het heeft wel iets van een vliegende kleine kip. (meer informatie: <https://www.vogelbescherming.nl> of <https://nl.wikipedia.org/wiki/Houtsnip>)

Bestrijding vogelkers in voormalig hakhoutbos

Bestrijding van Amerikaanse vogelkers door Staatsbosbeheer aan de Jan Jonkmanweg, hoek Fuotpaden, in een oud hakhoutbosje waarin de vogelkers dominant is geworden. De stammen zijn een eind boven het maaiveld ontdaan van de bast. De wortels blijven via het hout water en voedingsstoffen naar de takken sturen. De bomen lopen misschien nog wel uit, maar er komt vanuit het blad geen energie terug in de wortel die daardoor afsterft. Jonge loten die uitlopen op het onderste deel van de stam moeten worden afgestoken met een spade. De wortels moeten verhongeren...

